

LAKIALOITE 12/2004 vp

Laki arestirangaistuksesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan säädettäväksi uusi laki arestirangaistuksesta. Arestirangaistus olisi nopeasti täytäntöön pantava ja tuntuva rangaistus

15—17-vuotiaille rikoksenteikijöille. Rangaistus olisi vähintään 12 ja enintään 144 tuntia valvottua arestia.

PERUSTELUT

Nuorten rikoksenteikijöiden osalta on ongelmia sen suhteen, miten aikaansaada rangaistusmuoto, joka ei olisi nuorelle kohtuuton, mutta joka heti moitittavaan tekoon liitettynä konkreettisella tavalla antaisi nuorelle seuraamuksen teosta. Vankilaan nuorta ihmistä ei ole syytä kovin herkästi laittaa, mutta toisaalta ehdollinen rangaistus on osoittautunut tehottomaksi. Kun usean tehottoman ehdollisen rangaistuksen putki eräässä vaiheessa konkretisoituu pitkähkönä vankeutena, nuoren ihmisen elämä saattaa olla lopullisesti menetetty. Sakko on konkreettinen rangaistusmuoto, mutta kun nuori useinkin on vähävarainen tai varaton, asia voi joutua muuntomenettelyyn ja johtaa vapauden menetykseen taikka sitten siihen, että muuntomenettelystäkin luovutaan. Viimeisin muoto nuoreen kohdistuvassa seuraamusmenettelyssä on ollut nuorisorangaistus, joka vastaa suunnilleen yhdyskuntapalvelua. Senkin tehoa epäillään, varsinkin jos teon ja rangaistuksen välinen aika on kovin pitkä.

Tässä lakiehdotuksessa aresti eli lyhytaikainen vapauden menettäminen valvotuissa oloissa

olisi vähintään 12 tuntia, pisin taas kolmen vuorokauden verran eli 144 tuntia. Aresti istutettaisiin viikonloppuisin perjantai-illasta sunnuntai-iltaan ulottuvana aikana. Pisimmän rangaistuksen kärsimiseen menisi siis kolme viikonloppua.

Arestirangaistus voitaisiin langettaa samantyyppisistä rikoksista, joissa nykyisin käytetään sakkoa, ehdollista rangaistusta ja nuorisorangaistusta. Arestirangaistusta voitaisiin käyttää yksinään, mutta myös yhdessä ainakin ehdollisen vapausrangaistuksen kanssa. Rangaistus määrättäisiin yhden tuomarin istunnossa ja vain sellaisissa asioissa, joissa syyllisyys on tunnustettu tai joissa syyllisyys muuten on kiistaton. Tuomios- ta ei voisi valittaa, ainoastaan kannella. Se pantaisiin täytäntöön välittömästi tuomion julistamisen jälkeen.

Arestirangaistus pantaisiin täytäntöön Kriminaalihuoltoyhdistyksen tai muun Oikeusministeriön hyväksymän yhteisön valvonnassa poliisin virka-avun turvin.

Koska uusi rangaistusmuoto vaatii resurssien lisäämistä ja sopivien tilojen varaamista tähän

käyttöön, lain voimaantulon suhteen on varattava riittävä aika käytännön asioiden järjestämiseen. Uusi rangaistusmuoto ei aiheuttaisi valtiolle kovin merkittäviä kustannuksia verrattuna saataviin hyötyihin. Arestirangaistuksesta ei tehtäisi merkintää rikosrekisteriin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki arestirangaistuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Arestirangaistus on lyhytaikainen vapauteen kohdistuva rangaistus, joka voidaan tuomita henkilölle, joka rikoksen tehdessään on 15 vuotta ei 18 vuotta täyttänyt, sellaisesta teosta, josta voimassa olevan lain mukaan voidaan tuomita sakko, ehdollinen vankeusrangaistus tai nuorisorangaistus. Arestirangaistus voidaan määrätä joko yksinään tai yhdessä ehdollisen vankeusrangaistuksen kanssa. Arestirangaistus voidaan tuomita vain sellaisesta teosta, johon syyllisyyden syytetty on myöntänyt tai johon syyllisyys muuten on varmuudella kiistaton.

2 §

Arestia voidaan tuomita vähintään 12 ja enintään 144 tuntia. Arestirangaistuksen täytäntöönpano tapahtuu viikoittain perjantain kello 18 ja sunnuntain kello 18 välisenä aikana. Rangaistusta ei saa panna täytäntöön viikonloppuna, johon sijoittuvat pääsiäinen, jouluaatto, joulupäivä tai tapaninpäivä.

3 §

Arestirangaistus voidaan tuomita tuomioistuinten kokoonpanossa, jossa on yksi lainoppinut jäsen. Asiaa käsiteltäessä on oltava läsnä lastensuojeluun erikoistunut sosiaalialan viranomaisen. Arestirangaistuksen kohteena olevan huoltajalle on varattava tilaisuus olla läsnä.

4 §

Arestirangaistusta koskevasta päätöksestä ei voi valittaa, ja se pannaan täytäntöön mahdollisimman nopeasti. Arestirangaistukseen tuomittu voi kannella asiasta hovioikeuteen, jonka on otettava kantelussa mainittu asia esille kahden kuukauden kuluessa kantelun tekemisestä.

5 §

Arestirangaistuksen täytäntöönpanosta huolehtii Kriminaalihuoltoyhdistys tai muu oikeusministeriön hyväksymä yhteisö sitä varten varuissa ja varustetuissa tiloissa. Poliisi on velvollinen antamaan täytäntöönpanon yhteydessä tarpeellista virka-apua.

6 §

Arestirangaistuksesta ei tehdä merkintää tuomitun rikosrekisteriin.

7 §

Tarkemmat säännökset ja ohjeet tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 26 päivänä helmikuuta 2004

Toimi Kankaanniemi /kd
Sari Essayah /kd
Bjarne Kallis /kd
Päivi Räsänen /kd

Kari Kärkkäinen /kd
Raimo Vistbacka /ps
Lauri Oinonen /kesk